

Силабус навчальної дисципліни

Страхування

Ступінь вищої освіти: бакалавр

Галузь знань: 07 Управління та адміністрування

Спеціальність: 072 Фінанси, банківська справа та страхування

Освітньо-професійна програма «Фінанси, банківська справа та страхування»

Кафедра фінансово-економічних дисциплін

Рік навчання: I-II, Семестр: II-IV

Дні занять: за розкладом

Консультації: згідно графіка

Кількість кредитів: 5,0

Загальний обсяг годин -150 (аудиторних – 104, самостійна робота – 46)

Підсумковий контроль: екзамен

Мова викладання: українська

Викладач Лимар Олена Федорівна

Контактна інформація alenka66@gmail.com, +380974945724

Опис дисципліни

Дисципліна «Страхування» є дисципліною **обов'язкової** компоненти навчального плану, циклу **професійної підготовки**, яка спрямована на формування у студентів теоретико-методологічних засад щодо функціонування організаційно-правового механізму здійснення страхового захисту майнових інтересів юридичних і фізичних осіб на випадок настання ризикових ситуацій, функціонування та аналізу страхового ринку в ринковій економіці, умов надання страхових послуг з основних видів особистого, майнового страхування та страхування відповідальності.

Студенти отримують практичні навички щодо забезпечення потреб юридичних осіб і громадян у страховому захисті, а також оцінці функціонування страхового ринку, організації роботи страховиків, їх фінансової діяльності та здійсненні перестраховування, надання страхових послуг, здійснення розрахунків страхових тарифів та платежів з різних видів страхування, визначення оптимальних варіантів страхування як для фізичних, так і юридичних осіб.

Структура дисципліни

Години (лек./пр.)	Тема	Результати навчання	Завдання
2/2	1. Сутність, принципи і роль страхування	знати необхідність страхового захисту, сутність страхування, принципи і його роль в сучасному суспільстві, етапи розвитку страхування як стратегічного сектору економіки держави, сфери застосування страхування і перспективи розвитку страхової справи в Україні.	Тести, ситуаційні завдання
2/2	2. Класифікація страхування	знати поняття принципів класифікації і форм страхування, класифікацію по об'єктах страхування та видах небезпек, критерії розмежування об'єктів страхування і обсягів страхової відповідальності, галузі, підгалузі і види страхування, особливості і принципи обов'язкового та добровільного страхування.	Тести, ситуаційні завдання

2/2	3. Страхові ризики та їх оцінка	знати поняття ризику та його особливості, види ризиків, класифікацію ризиків на основі різноманітних критеріїв, форми протидії ризикам і ліквідація їх негативних наслідків, місце страхування в управлінні ризиками, ризики які супроводжують страховий бізнес та шляхи управління ними.	Тести, ситуаційні завдання
2/2	4. Страховий ринок	знати загальну характеристику становлення і розвитку страхового ринку України, елементи страхового ринку та взаємозв'язки між ними, внутрішню структуру страхового ринку і зовнішнє оточення страхового ринку, страхові та не страхові посередники і задачі які вони виконують на страховому ринку, чинники які сприяли розвитку сучасного страхового ринку України.	Тести, ситуаційні завдання
2/2	5. Страхова організація	знати суб'єкти страхового ринку, класифікацію страхових компаній, етапи створення страхової компанії, ліцензування страхової діяльності, припинення діяльності страхової компанії, реорганізація (злиття, приєднання, поділ, виділення, перетворення) чи ліквідація.	Тести, ситуаційні завдання
2/2	6. Державне регулювання страхової діяльності	знати основи державного регулювання страхової діяльності, функції і права комітету у справах нагляду за страховою діяльністю, організацію страхового маркетингу, кадрове забезпечення страхової діяльності, удосконалення державного нагляду за страховою діяльністю.	Тести, ситуаційні завдання
2/2	7. Страхування життя і пенсій	знати значення особистого страхування та його роль у забезпеченні соціального захисту громадян, класифікацію, довгострокові види страхування, страхування життя, його особливості та види, страхування пенсій, обов'язкові види особистого страхування, стан і розвиток особистого страхування України.	Тести, практичні завдання
2/4	8. Страхування від нещасних випадків. Медичне страхування	знати засади страхового захисту життя, здоров'я працездатності громадян від нещасних випадків, організацію обов'язкового, добровільного індивідуального та колективного страхування від нещасних випадків, необхідність та умови впровадження системи медичного страхування, особливості проведення добровільного та обов'язкового медичного страхування.	Тести, практичні завдання
2/2	9. Страхування майна юридичних осіб	знати поняття майнового страхування юридичних осіб, стан та розвиток його в Україні, організацію та здійснення обов'язкового та добровільного страхування майна юридичних осіб.	Тести, практичні завдання
2/2	10. Страхування майна та відповідальності фізичних осіб	знати організацію страхування майна, що належить громадянам, проведення комбінованого страхування рухомого та нерухомого майна фізичних осіб, страхування професійної, цивільної та обов'язкової відповідальності.	Тести, практичні завдання
4/2	11. Страхування відповідальності, відповідальності за екологічне забруднення. Страхування в умовах воєнного стану	знати поняття страхування відповідальності та його значення, сучасний стан та перспективи розвитку страхування цивільної відповідальності юридичних осіб, страхування професійної відповідальності, організацію страхування відповідальності за екологічне забруднення, обов'язкові та добровільні види екологічного страхування, умови проведення страхування відповідальності за забруднення довкілля, страхування витрат з очищення наслідків забруднення, застосування страхового механізму, що покликаний забезпечити компенсацію та відшкодування збитків внаслідок військових дій.	Тести, практичні завдання

2/2	12. Сільськогосподарське страхування	знати особливості страхування майна сільськогосподарських підприємств, обов'язкове страхування врожаю сільськогосподарських культур та багаторічних насаджень державними сільськогосподарськими підприємствами, підприємствами всіх форм власності, обов'язкове страхування деяких видів тварин, добровільне страхування тварин, що належать сільськогосподарським виробникам та приватним особам.	Тести, практичні завдання
2/2	13. Страхування технічних ризиків	знати необхідність та значення страхування технічних ризиків, види технічних ризиків, умови страхування майна підприємств від технічних ризиків, страхування будівельно-монтажних ризиків, страхування машин та обладнання.	Тести, практичні завдання
2/2	14. Страхування фінансово-кредитних ризиків	знати сутність та види страхування кредитних ризиків, види страхових послуг, що забезпечують страховий захист майнових інтересів кредиторів, фінансових ризиків, депозитів, формування системи депозитного страхування в Україні.	Тести, практичні завдання
4/2	15. Автотранспортне страхування	знати об'єкти та ризики страхування автотранспортних засобів, обмеження автострахування КАСКО, урегулювання питань щодо завданих збитків у автострахуванні КАСКО, обов'язкове страхування цивільної відповідальності власників транспортних засобів.	Тести, практичні завдання
4/2	16. Морське страхування	знати загальні положення морського страхування, страхування КАСКО суден, вантажоперевезень, відповідальності судовласника і організація взаємного страхування.	Тести, ситуаційні завдання
4/2	17. Авіаційне страхування	знати загальні положення про авіаційне страхування, законодавчу базу та вимоги до проведення обов'язкового авіаційного страхування цивільної авіації, добровільні види авіаційного страхування.	Тести, ситуаційні завдання
2/2	18. Перестрахування і співстрахування	знати сутність та роль перестрахування, методи перестрахування, форми проведення перестраховальних операцій, пропорційне та непропорційне перестрахування, співстрахування і його особливості.	Тести, ситуаційні завдання
2/2	19. Доходи, витрати і прибуток страховика	знати склад та економічний зміст доходів і витрат страховика, визначення прибутку, методики дослідження фінансової результативності страхових операцій, рівня виплат та рентабельності страхових операцій.	Тести, ситуаційні завдання
2/2	20. Фінансова надійність страхової компанії	знати поняття фінансової надійності страховика, страхові резерви, платоспроможності страховика та умови її забезпечення, інвестиційна діяльність страховиків, формування та розміщення страхових резервів які забезпечують фінансову стійкість страхових компаній.	Тести, ситуаційні завдання

Список використаних джерел

Основна література

1. Базилевич В. Страхування: Навчальний посібник. - К.: Знання, 2011. – 607 с.
2. Говорушко Т.А., Стецюк В.М. Страхування: Навчальний посібник. – Львів: «Магнолія 2006», 2014. – 328 с.
3. Горбач Л. М., Кадебська Е. В. Страхування: Підручник. Київ : Кондор, 2016. - 544 с.
4. Горбач Л.М., Кадебська Е.В. Страхування: Підручник. – К.: Кондор-Видавництво, 2016. -544 с.
5. Журавка О.С., Бухтіарова А.Г., Пахненко О.М. Страхування : навч. посіб. Суми : Сумський державний університет, 2020. - 350 с.
6. Журавльова Т. О., Дем'янчук М. А. Страхування: навч. посіб. Одеса, 2017. - 296 с.
7. Мамчур Р.М. Страхування: Навчальний посібник. – К.: «ЦП «Компринт», 2016. – 172 с.

8. Пічугіна О.В. Страхування :Конспект лекцій. – Одеса, 2018. – 67 с.
9. Плиса В.Й. Страхування: Підручник, 2-ге вид, виправлене й доповнене. Київ: Каравела, 2019. - 512 с.
10. Попова Л.В., Марич М.Г., Федішин М.П. Міжнародне страхування: навч. посіб. Чернівці: ЧНУ ім. Ю. Федьковича, 2019. - 184 с.
11. Про страхування: Закон України від 7 бер. 1996 р. № 85/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/85/96-%D0%B2%D1%80>
12. Русул Л.В., Федішин М.П., Лаврук Н.А. Страхування: від теорії до практики: навч. посіб. Кам'янець-Подільський: Аксіома, 2018. - 288 с.
13. Страхування : практикум: навч. посіб. Вид. 2-ге, перероб. і доп. За ред. В. Д. Базилевича. Київ : Знання, 2011. - 607 с.
14. Страхування : Підручник. За ред. В. Д. Базилевича. Київ : Знання, 2008. - 1019 с.
15. Терещенко Т.Є., Заволока Л.О., Пономарьова О.Б. Страхування (у схемах, таблицях, коментарях) : навч. посіб. Дніпро : Університет митної справи та фінансів, 2020. - 221 с
16. Фисун І.В. Страхування: Навччий посібник. – К.: ЦУЛ, 2018. – 240 с.

Додаткова література

17. Аранчій В. І., Остапенко О. М., Остапенко Т. М. Страховий менеджмент : навч. посіб. Полтава : ПДАА, 2018. 252 с.
18. Безугла В. О., Постіл І. І., Шаповал Л. П. Страхування: навч. посіб. Київ: Центр учбової літератури, 2008. 582 с.
19. Вимоги до методики розрахунку викупної суми за договором страхування життя: затверджені розпорядженням Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг від 14 лист. 2017 р. № 4258. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0101-18>
20. Вимоги до організації і функціонування системи управління ризиками у страховика: затверджені розпорядженням Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг від 4 лют. 2014 р. № 295. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/ru/z0344-14>
21. Говорушко Т. А., Стецюк В. М. Страхування: навч. посіб. За ред. Т. А. Говорушко. Львів: Магнолія 2006, 2014. 328 с.
22. Додаткові вимоги до договорів страхування життя: затверджені розпорядженням Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг від 1 черв. 2017 р. № 2172. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0963-17>
23. Ліцензійні умови провадження господарської діяльності з надання фінансових послуг (крім професійної діяльності на ринку цінних паперів) : затверджені постановою Кабінету Міністрів України від 7 груд. 2016 р. № 913. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/913-2016-%D0%BF>
24. Методика формування резервів із страхування життя: затверджена розпорядженням Державної комісії, з регулювання ринків фінансових послуг України від 27 січн. 2004 р. № 24. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0198-04?lang=ru>
25. Методика формування страхових резервів за видами страхування, іншими, ніж страхування життя затверджена розпорядженням Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України від 17 груд. 2004 р. № 3104. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0019-05>
26. Положення про обов'язкові критерії і нормативи достатності капіталу та платоспроможності, ліквідності, прибутковості, якості активів та ризиковості операцій страховика: затверджене розпорядженням Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг від 7 черв. 2018 р. № 850. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/en/z0782-18>
27. Про акціонерні товариства : Закон України від 17 вер. 2008 р. № 514-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/514-17>
28. Про ліцензування видів господарської діяльності : Закон України від 2 бер. 2015 р. № 222-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/222-19>
29. Про страхування. Проект Закону України від 06.02.2015 р. № 1797-1. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=53904
30. Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг: Закон України від 12 лип. 2001 р. № 2664-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2664-14>
31. Русул Л.В. Ризик-менеджмент у страхуванні: навч. посіб. Чернівці: ЧНУ ім. Ю. Федьковича, 2018. 83 с.

Інтернет ресурси

32. Офіційний сайт Верховної Ради України. - Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua>
33. Офіційний сайт Кабінету Міністрів України. - Режим доступу: <http://www.kmu.gov.ua>
34. Офіційний сайт Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг. – Режим доступу: <http://www.nfp.org.ua>

Політика оцінювання

Робота на лекційних заняттях (присутність, ведення конспекту, участь в усному опитуванні) не оцінюється. Робота на практичних заняттях (усне опитування, тестування, розв'язування ситуаційних завдань, участь у навчальній дискусії, доповідь з презентацією) максимальна оцінка 8 балів в 2 семестрі, 12 балів у 3 семестрі, 8 балів в 4 семестрі. Модульна контрольна робота максимальна оцінка 14 балів.

Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (на 1 бал).

Перездача модульних контрольних робіт відбувається із дозволу декана факультету за наявності поважних причин.

Самостійна робота студентів при вивченні курсу складається з різних її видів: підготовка до аудиторних занять (лекцій та практичних занять); вивчення законодавчих та нормативних актів України; завершення розпочатих на практичних заняттях завдань, передбачених робочою програмою курсу; відвідування консультацій (індивідуальних та групових); написання рефератів. Підготовка до лекційного заняття передбачає обов'язкове вивчення матеріалу попередньої лекції і ознайомлення з матеріалами наступної лекції (підручники, посібники). Підготовка до практичних занять передбачає обов'язкове вивчення отриманого теоретичного матеріалу з метою подальшого застосування знань на практичних заняттях, у наступній практичній діяльності. Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані.

Списування під час модульних контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т. ч. із використанням мобільних пристроїв).

Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування (освітня платформа Google Meet).

Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба), навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із викладачем та деканом факультету.

Здобувачі освіти мають право на вивчення та перезарахування результатів вивчення окремих тем дисципліни в системі неформальної освіти.

У другому семестрі передбачено три змістовні модулі. За перший та другий модулі студент може набрати максимально по **33 бали** за кожний модуль, за третій модуль – **34 бали** (разом за семестр – **100 балів**). Мінімальний допускний бал – **35**.

Поточне тестування та самостійна робота											
Змістовний модуль 1				Змістовний модуль 2				Змістовний модуль 3			
T1	T2	T3	Мкр1	T4	T5	T6	Мкр2	T7	T8	T8	Мкр3
7	8	8	10	7	8	8	10	8	8	8	10
33				33				34			
100											

У третьому семестрі передбачено два змістовних модулі. За четвертий та п'ятий модулі студент може набрати максимально по **50 балів** за кожний модуль (разом за семестр – **100 балів**). Мінімальний допускний бал – **35**.

Поточне тестування та самостійна робота							
Змістовний модуль 4				Змістовний модуль 5			
T9	T10	T11	Мкр4	T12	T13	T14	Мкр5
12	12	12	14	12	12	12	14
50				50			
100							

У четвертому семестрі передбачено два змістовних модулі. За шостий та сьомий модулі студент може набрати максимально по **35 балів** за кожний модуль, на екзамені – **30 балів** (разом за семестр – **100 балів**). Мінімальний допусковий бал – **35**.

Поточне тестування та самостійна робота								Екзамен
Змістовний модуль 6				Змістовний модуль 7				
T15	T16	T17	Мкр6	T18	T19	T20	Мкр7	
8	8	8	11	8	8	8	11	
35				35				30
100								

Оцінювання

ECTS	Бали	Зміст
A	90-100	відмінно
B	85-89	добре
C	75-84	
D	65-74	задовільно
E	60-64	
FX	35-59	незадовільно з можливістю повторного складання
F	1-34	незадовільно з обов'язковим повторним курсом